

VROUWEN, VREDE EN VEILIGHEID

BELGISCH NATIONAAL ACTIEPLAN 2013-2016

Inleiding

Vrouwen, oorlog en vrede

Oorlogen en gewapende conflicten hebben steeds een andere impact gehad op vrouwen dan op mannen. Terwijl mannen vaker rechtstreeks bij gewapende conflicten betrokken zijn, voelen vrouwen vaak het effect van gewapende conflicten zowel indirect, wegens moeilijke en onveilige omstandigheden veroorzaakt door oorlog, als direct, in de hoedanigheid van burgerslachtoffer. De Verenigde Naties (VN) stelden vast dat in hedendaagse conflicten tot bijna 90% van de slachtoffers burgers zijn. Het merendeel hiervan zijn vrouwen en kinderen. Ook de specifieke vormen van seksueel geweld die opduiken in oorlogssituaties maken hoofdzakelijk vrouwelijke slachtoffers.

Daarnaast voelen vrouwen ook na het conflict de gevolgen vaak langer dan mannen. Ze worden immers niet of nauwelijks betrokken bij vredesbesprekingen en de voorbereiding van de wederopbouw. Op deze manier worden hun specifieke noden niet gehoord en wordt daar ook geen rekening mee gehouden. Bovendien houden de gevolgen van seksueel geweld tijdens conflictsituaties (verlies van eer en uitsluiting uit de gemeenschap, zwangerschap, gezondheidsproblemen, ...) niet op wanneer het conflict zelf wordt beëindigd. Nog erger is dat seksueel geweld ook na het conflict vaak gewoon blijft doorgaan en als het ware wordt 'genormaliseerd'.

Resolutie 1325

Om deze situatie een halt toe te roepen, nam de VN Veiligheidsraad op 31 oktober 2000 bij consensus resolutie 1325, getiteld 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid', aan. Deze resolutie beoogt de preventie van en bescherming tegen geweld op vrouwen en meisjes alsook de participatie van vrouwen in de besluitvorming op het gebied van vrede en veiligheid, bijvoorbeeld bij vredesonderhandelingen en gesprekken over de wederopbouw na het conflict. Deze aandacht voor de verhoogde deelname van vrouwen aan de besluitvorming is een sleutelement van deze resolutie en vraagt een andere benadering van de rol van vrouwen in conflict. Vrouwen moeten als meer dan enkel slachtoffers gezien worden. Via empowerment moeten ze de kans krijgen over hun eigen lot te kunnen beslissen en te kunnen bijdragen aan de conflictpreventie, -oplossing en de vredesopbouw.

De resolutie wordt zowel toegepast door de lidstaten van de VN als door de VN zelf en verschillende andere internationale organisaties, zoals de NAVO, de EU en de OVSE. Dit kan onder andere gebeuren door bij interventies in conflicten extra aandacht te besteden aan de bescherming van vrouwen en te voorzien in hun specifieke noden, door seksueel geweld streng te veroordelen en door mechanismen te ondersteunen die geweld tegen vrouwen tegengaan. Ook kan de doelstelling van de resolutie bereikt worden door meer vrouwen mee te sturen op internationale missies, meer vrouwen voor te stellen voor posten binnen internationale organisaties en andere landen aan te moedigen vrouwen te betrekken bij onderhandelingen.

Om de concrete uitvoering van resolutie 1325 te bewerkstelligen, riep de VN Veiligheidsraad in 2004 alle lidstaten op om rond dit thema een eigen Nationaal Actieplan (NAP) uit te werken. Nationale Actieplannen worden immers beschouwd als de efficiëntste manier om de doelstellingen van de resolutie te bereiken.

Opvolgresoluties

Op 19 juni 2008 nam de Veiligheidsraad unaniem een tweede resolutie aan rond het thema vrouwen, vrede en veiligheid. Resolutie 1820 concentreert zich voornamelijk op seksueel geweld, dat in al zijn vormen wordt veroordeeld. De Veiligheidsraad erkent dat seksueel geweld een oorlogswapen kan zijn dat een gevaar vormt voor de veiligheid en stabiliteit. Bijgevolg is een gepaste reactie vereist. Bovendien kan seksueel geweld als oorlogsmisdaad, misdaad tegen de mensheid of als onderdeel van genocide worden gecategoriseerd en onder die categorieën, en in overeenstemming met het Statuut van Rome, worden vervolgd. De resolutie roept eveneens op om straffeloosheid inzake seksueel geweld te voorkomen.

Resolutie 1888 werd op 30 september 2009 unaniem aangenomen door de Veiligheidsraad en voorziet in instrumenten om de implementatie van resolutie 1820 te bevorderen. Zo wordt er onder andere gevraagd een Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-generaal inzake seksueel geweld te benoemen, een jaarlijkse rapportering aan de Veiligheidsraad in te stellen en in de rapporten van de Secretaris-generaal de aandacht voor trends, patronen en 'early warning' indicatoren omtrent seksueel geweld te systematiseren.

Resolutie 1889 vraagt extra aandacht voor specifieke noden van vrouwen en hun gebrekkige deelname tijdens alle stappen van het vredesproces. De resolutie werd unaniem aangenomen door de Veiligheidsraad op 5 oktober 2009 en vraagt onder andere de opstelling van indicatoren om de implementatie van resolutie 1325 te meten en de integratie van de noden van vrouwen in activiteiten zoals dataverzameling en -analyse, ontwapenings-, demobilisatie- en re-integratieplanning en de organisatie van vluchtelingenkampen.

Op 16 december 2010 benadrukte de Veiligheidsraad via de unaniem aangenomen resolutie 1960 nogmaals het belang van de strijd tegen seksueel geweld en de uitvoering van resoluties 1820 en 1888. De Secretaris-generaal wordt opgeroepen om aan zijn rapporten over resoluties 1820 en 1888 gedetailleerde informatie toe te voegen over partijen bij gewapende conflicten die verdacht worden van het begaan of toestaan van seksueel geweld en er wordt onder andere gevraagd extra aandacht te hebben voor de deelname van vrouwen aan vredesmissies, voor genderexpertise en voor training inzake gendergerelateerd en seksueel geweld.

Resolutie 1983 werd op 7 juni 2011 unaniem aangenomen door de Veiligheidsraad. Deze resolutie vraagt de integratie van preventie, behandeling en zorg omtrent HIV/AIDS in de mandaten van vredesmissies. De resolutie vraagt specifiek aandacht voor vrouwen en onderlijnt de nood aan empowerment van vrouwen en aan inspanningen om een einde te maken aan seksueel en gendergerelateerd geweld.

Op 24 juni 2013 nam de Veiligheidsraad resolutie 2106 unaniem aan. Deze resolutie concentreert zich op de problematiek van seksueel geweld en roept onder andere op tot een nauwere opvolging van de engagementen inzake de strijd tegen seksueel geweld en eist nogmaals dat alle partijen bij een conflict onmiddellijk een einde maken aan alle handelingen van seksueel geweld. De resolutie roept ook alle actoren op vrouwen te betrekken bij maatregelen inzake preventie en bescherming en benadrukt de belangrijke rol die vrouwen en het maatschappelijke middenveld kunnen spelen bij de strijd tegen seksueel geweld.

België

De bevordering en bescherming van mensenrechten zijn een prioriteit voor België, dat groot belang hecht aan de universaliteit van deze rechten en waakt over respect voor deze rechten in de wereld. België verbindt er zich in zijn federaal beleid toe om deze rechten te bevorderen en komt ook tussen op het niveau van de Europese Unie, de OVSE en de Raad van Europa, en reageert in de systemen van de internationale instellingen van de Verenigde Naties, maar ook op het terrein, via zijn netwerk van diplomatieke posten.

België hecht ook veel aandacht aan de specifieke kwestie van de positie van vrouwen in onze samenleving. Op nationaal vlak zijn er verschillende wetten die de gelijkheid van vrouwen en mannen moeten bevorderen. Eén daarvan is de 'wet *gender mainstreaming*' van 12 januari 2007. Op internationaal niveau onderschrijft België verschillende internationale verdragen en verbintenissen. Zo onderschreef België onder andere het Beijing Actieplatform en ratificeerde ons land het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (CEDAW) en het Facultatief Protocol daarbij.

Het eerste Belgische Nationale Actieplan ter uitvoering van resolutie 1325

In navolging op de resolutie en de oproep tot het opstellen van een NAP nam de Ministerraad van 20 februari 2009 akte van het eerste Belgische NAP, dat tot stand kwam onder leiding van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in samenwerking met het Ministerie van Defensie, de FOD Binnenlandse Zaken, de FOD Justitie, het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling.

Het eerste Belgische NAP ter uitvoering van resolutie 1325 liep van 2009 tot en met 2012 en was een grote stap vooruit voor de thematiek van vrouwen, vrede en veiligheid. Voor het eerst werden er op Belgisch federaal niveau rond de situatie van vrouwen in conflict- en post-conflict gebieden concrete acties opgesomd en engagementen aangegaan door de betrokken actoren.

In december 2011 werd een stand van zaken voorgesteld met betrekking tot de acties die betrokken actoren in die periode reeds hadden uitgevoerd. Deze stand van zaken werd op 12 december 2011 tijdens een conferentie voorgesteld aan en besproken met het maatschappelijke middenveld.

Lessons learned en het tweede Belgische Nationale Actieplan

Het NAP 2009-2012 was een belangrijke stap in de goede richting. Op basis van de opgedane ervaringen met en de evaluatie van dit eerste NAP en op basis van de bespreking met het maatschappelijke middenveld kunnen lessen worden getrokken.

Zo werd er voor dit tweede NAP gekozen voor een nieuwe indeling die duidelijk moet maken waar de huidige prioriteiten van de Belgische federale regering liggen. De prioritaire doelstellingen van dit NAP zijn:

1. het internationale normatieve kader;
2. de integratie van de genderdimensie in het kader van resolutie 1325;
3. de bescherming van vrouwen en meisjes tegen alle vormen van geweld;
4. de deelname van vrouwen aan vredesprocessen en processen van vredesopbouw;
5. de steun voor de uitvoering van resolutie 1325 en het NAP;
6. de opvolging, rapportage en monitoring.

Elke doelstelling is opgedeeld in verschillende doelen en elk doel in actielijnen. Deze actielijnen beschrijven het kader waarbinnen acties ondernomen moeten worden die nodig worden geacht voor de verwezenlijking van de doelen. Deze nieuwe structuur heeft ook als doel duidelijker aan te geven welke actielijnen worden ingezet en welke instantie(s) verantwoordelijk is(zijn).

Bovendien werd er naar gestreefd om in het nieuwe NAP de focus te leggen op de acties die nodig zijn voor de implementatie van resolutie 1325 en de opvolgresoluties en minder de nadruk te leggen op wat reeds een gevestigde waarde is.

Het NAP streeft naar een grotere coherentie van het beleid en tracht te vermijden dat er enkel geïsoleerde acties zonder samenhang uitgevoerd worden.

Ook werd bij de opmaak van dit plan rekening gehouden met verschillende elementen uit de opvolgresoluties.

De uitvoering van het plan is van toepassing zowel in België als in het beleid van België ten aanzien van de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, de landen waarmee België bilaterale betrekkingen onderhoudt, de internationale organisaties waar België lid van is, de landen waar de Belgische strijdkrachten actief zijn en ten aanzien van derde landen. In drie focuslanden zal het gecoördineerd optreden van de departementen de kans bieden om de ervaring met dit NAP uit te diepen en verder toe te passen. Het gaat over Afghanistan, de Democratische Republiek Congo en Mali. De opvolging in deze landen kan als hefboom dienen voor het realiseren van de doelstellingen van de resolutie 1325 in andere landen, en dit via de instrumenten die ons land door middel van onder andere diplomatie, ontwikkelingsamenwerking, partnerschappen en (handels-, milieu-)verdragen ter beschikking heeft.

Om een antwoord te bieden op de groeiende vraag naar meetbaarheid en rapportering, werd er in dit nieuwe NAP een monitoringsmechanisme voorgesteld dat werkbare opvolgingsinstrumenten toevoegt, die rekening houden met de VN en EU indicatoren en goede praktijken in het buitenland. Binnen datzelfde kader wordt er een jaarlijkse rapportage aan het Parlement voorzien om voor een regelmatige opvolging van het NAP te zorgen. Deze rapportering zal telkens aan het begin van het jaar aan het Parlement voorgelegd worden en informatie verschaffen over de uitgevoerde acties tijdens het voorgaande jaar. De eerste rapportering volgens dit systeem zal begin 2015 aan het Parlement gepresenteerd worden. De opvolgingsinstrumenten zijn zowel van kwantitatieve als kwalitatieve aard en zullen zo nodig verfijnd worden om de impact van de strategie en de actielijnen op te volgen. Hierdoor zal de opvolging een indicatie geven van welke acties er ondernomen zijn om de vooropgestelde actielijnen te realiseren. Een stand van zaken over de situatie bij de aanvang van dit tweede NAP is opgenomen in bijlage 3. Deze nulmeting vormt de basis voor de jaarlijkse rapportering vanaf 2015 en zal het mogelijk maken de evolutie inzake de toepassing van het NAP op te volgen. De indicatoren van de EU zijn opgenomen in bijlage 4.

Een lijst met afkortingen is opgenomen in bijlage 1 en referenties naar resolutie 1325, het eerste NAP (2009-2012) en de stand van zaken van 12 december 2011 in bijlage 2.

De opstelling van dit NAP werd gecoördineerd door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en uitgewerkt in samenwerking met het Ministerie van Defensie, de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Justitie. Het werd eveneens voorgelegd aan het maatschappelijke middenveld tijdens een consultatievergadering georganiseerd door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

DOELSTELLING 1. Internationaal normatief kader

De rechten van vrouwen dienen zowel in tijden van conflict als in vrede tijd gerespecteerd te worden. Indien geweld op vrouwen, inclusief seksueel geweld, een dagelijkse realiteit is in vrede tijd, zal preventie van geweld tegen vrouwen in tijden van gewapend conflict des te moeilijker zijn en zullen maatregelen om vrouwen tegen geweld te beschermen veel meer moeite en middelen vereisen. Indien de basispositie van vrouwen er een van minderwaardigheid is, zal er weinig aandacht worden besteed aan de noden van vrouwen tijdens vredesonderhandelingen of processen van wederopbouw, laat staan dat vrouwen de kans zullen krijgen om aan dergelijke onderhandelingen en processen deel te nemen of ze zelf te leiden.

Het fundament voor de uitvoering van resolutie 1325 moet reeds vóór het conflict worden gelegd, en tijdens en na het conflict gewaarborgd blijven. Dit fundament moet bestaan uit een sterke sociale, politieke en economische positie van vrouwen, gebaseerd op waardigheid, respect en empowerment. Dit is noodzakelijk om discriminatie te bestrijden en ervoor te zorgen dat de belangen van vrouwen worden behartigd, dat ze toegang hebben tot basismiddelen en dat hun fysieke, mentale en sociale welzijn is verzekerd. Slechts wanneer een dergelijk kader ontstaat, kan worden gewerkt aan instrumenten en structuren waartoe vrouwen in tijden van conflict hun toevlucht kunnen nemen. Een dergelijk kader is bijgevolg onontbeerlijk ter preventie van geweld tegen vrouwen tijdens conflictsituaties.

Tenslotte vormt een gelijkwaardige positie tussen vrouwen en mannen het fundament voor een vredevolle en evenwichtige gemeenschap die bescherming biedt aan de gehele bevolking en respect voor de ander cultiveert.

Dit onderdeel van het NAP heeft dus als doelstelling de constante inspanning van België betreffende de sociale, politieke en economische emancipatie van vrouwen in (pre- en post-)conflictegebieden verder te zetten en te versterken. De positie van de vrouw moet versterkt worden via alle kanalen en sectoren en dit op alle domeinen: van burgerlijke en politieke rechten, socio-economische en culturele rechten tot seksuele en reproductieve rechten en het recht vrij te zijn van geweld en foltering.

Verschillende van deze rechten zijn verankerd in internationale verdragen en andere internationale teksten zoals het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, de Verdragen van Genève en hun aanvullende Protocolen, het Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen, het Beijing Actieplatform en het Caïro-Actieprogramma van de Internationale Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling. Naast de verankering van deze rechten in verdragen is de naleving en toepassing van deze verdragen van groot belang: er moet worden nagegaan of deze rechten effectief worden gerespecteerd. Tenslotte moet er ook concreet worden gewerkt aan en middelen worden voorzien voor de concrete verbetering van de positie van de vrouw op het juridische, economische, politieke en sociale vlak, onder andere via informatieverbreiding, opleidingen, interventies en actieprogramma's. Er moet gewerkt worden aan een effectieve toegang voor vrouwen tot kennis, inkomsten en productiefactoren met het oog op empowerment van deze vrouwen. Alle financiële middelen voorzien voor internationale samenwerking moeten gebruikt worden op een manier die de versterking van de positie van vrouwen ondersteunt.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	OPVOLGINGSINSTRUMENTEN	DEPARTEMENTEN
1.a	Verzekeren dat verdragen die de verbetering van de situatie van vrouwen en hun 'empowerment' beogen in aanmerking worden genomen.	In België de internationale verdragen die de rechten van vrouwen verzekeren toepassen ¹ .	Periodieke rapportering onder CEDAW. Beantwoorden van relevante vragenlijsten van de Verenigde Naties.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
1.b		Actief blijven optreden binnen het kader van de Algemene Vergadering van de VN, de CSW en de Mensenrechtenraad om vrouwenrechten op de voorgrond te plaatsen, vooral in landen van (post-)conflict.	Acties CSW. Acties Mensenrechtenraad.	Buitenlandse Zaken Gelijke Kansen
1.c		Alle landen systematisch oproepen om de verdragen die de rechten van vrouwen verzekeren ² te onderschrijven en respecteren en hun voorbehouden in te trekken.	Ondermomen interventies. Oproep inzake beleid en afgesloten verdragen.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
2.a	Het respect voor seksuele en reproductieve rechten van vrouwen verzekeren.	Opnemen van respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de humanitaire hulpprogramma's en de programma's voor de wederopbouw.	Opname hiervan in het beleid en de procedures.	Ontwikkelingssamenwerking
2.b		Alle landen oproepen het respect voor seksuele en reproductieve rechten van vrouwen te waarborgen en deze rechten verdedigen op het internationaal niveau.	Ondernomen interventies en verleende expertise.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
2.c		Pleiten voor de vermelding van seksuele en reproductieve rechten in de relevante internationale documenten.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
3.a	Het juridisch kader en de	Het Fonds voor Slachtoffers van het	Financiële steun.	Justitie

¹ Onder andere het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van geweld tegen vrouwen en het protocol bij dit verdrag, het Actieplatform van Beijing, de resolutions 1325, 1820, 1888, 1889 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, en de resoluties over geweld tegen vrouwen van de Algemene Vergadering en de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, de Verklaring over de gelijkheid van vrouwen en mannen, het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiseijk geweld., de Verdragen van Genève en hun aanvullende protocollen en het Verdrag van Genève betreffende het statuut van vluchtelingen.

² Idem.

3.b	procedureregels verbeteren met het oog op een betere toegang van vrouwen tot het gerechtelijk systeem (nationaal/internationaal).	Internationaal Straffhof financieel steunen. Initiatieven ondersteunen die de toegang tot justitie voor vrouwen en meisjes faciliteren teneinde de bescherming van hun rechten te waarborgen (grond/erfenissen/discriminatie etc.).	Gesteunde initiatieven.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Justitie Defensie Binnenlandse Zaken
3.c		Alle landen oproepen om het Statuut van Rome inzake het Internationaal Straffhof te ratificeren.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
3.d		Alle landen oproepen om de meest ruime definitie van seksueel geweld, zoals vastgesteld door het Internationaal Straffhof, toe te passen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
4.a	De bevordering van de positie van vrouwen in de landen die zich in een fragiele situatie bevinden, steunen.	Prioriteit en financiële steun geven aan gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, in het bijzonder in staten in een fragiele situatie.	Aspect binnen elk nieuw Indicatief Samenwerkingsprogramma en in alle projecten en programma's met betrekking tot prioritaire sectoren van landen die zich in een fragiele situatie bevinden.	Ontwikkelingssamenwerking
4.b.		Benaderen van alle interventies op het terrein vanuit een strategisch en coherent kader dat de positie van vrouwen en hun empowerment versterkt.	Kader uitgewerkt en toegepast.	Ontwikkelingssamenwerking
4.c		Expertise aanbieden en deelnemen aan het uitwisselen van goede praktijken.	Geleverde steun.	Ontwikkelingssamenwerking Gelijke Kansen
4.d		UN Women en haar rol ter bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen en van de empowerment van vrouwen steunen.	Ondernomen interventies. Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in de landen die zich in een fragiele situatie bevinden. Verleende expertise.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
4.e		Steun aan het Actieplan voor de bevordering van gendergelijkheid van de Speciale Vertegenwoordiger voor genderkwesties van de OVSE.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
4.f		Optreden in het kader van politieke pleidooien en internationale verklaringen.	Ondernomen interventies. Indicatieve Samenwerkingsprogramma's.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking

DOELSTELLING 2. Integratie van de genderdimensie door België in het kader van resolutie 1325

Zowel voor, tijdens als na gewapende conflicten moet rekening worden gehouden met de specifieke noden van vrouwen. Er moet worden getracht de aandacht voor deze noden structureel te integreren in alle beleidslijnen en acties, binnen alle beleidsdomeinen en dit op alle niveaus en door al de betrokken actoren. Deze strategie wordt de integratie van de genderdimensie of *gender mainstreaming* genoemd en maakt van de gelijkheid van vrouwen en mannen een transversale waarde. Rekening houden met de genderdimensie betekent dat alle aspecten van eventuele verschillen in de situatie van vrouwen en mannen in acht worden genomen. In het kader van dit NAP omvat de genderdimensie onder andere de verschillende situaties inzake seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, de specifieke sociale en economische positie van vrouwen.

De toepassing hiervan zal het bestrijden van geweld tegen vrouwen ten goede komen. In tijden van conflict, moet er immers vaak snel worden gereageerd. Het is daarom des te belangrijker dat er reeds op voorhand wordt nagedacht over de specifieke situatie en noden van vrouwen, zodat deze in het kader van spoedacties niet over het hoofd worden gezien. Ook de deelname van vrouwen aan besluitvorming wordt door deze aanpak bevorderd.

Onder deze doelstelling wordt aangegeven welke actielijnen er ondernomen zullen worden om tot een systematische integratie van de genderdimensie te komen. Om efficiënt te zijn dient de integratie van de genderdimensie op alle niveaus en in alle sectoren te gebeuren: zowel de internationale en regionale organisaties als de afzonderlijke lidstaten moeten in hun eigen werking rekening houden met de noden en belangen van vrouwen en dit zowel op het domein van buitenlandse zaken en ontwikkelingszaken als op dat van defensie of binnenlandse zaken. Idealiter ontstaat er een coherent beleid waarbij de wisselwerking tussen de verschillende niveaus en sectoren ervoor zorgt dat de aandacht voor dit aspect niet wordt vergeten.

Daarnaast moet de integratie van de genderdimensie ook deel uitmaken van alle uit te voeren acties. Dit gaat van de uitwerking van wetten en verdragen, over de opstelling van humanitaire hulpverleningsprogramma's en het toekennen van subsidies, tot de uitwerking van asielprocedures en het bepalen van de taken van vredesmissies en de evaluatie daarvan.

Het transversaal karakter van deze strategie vereist bovendien dat actoren die normaliter niet werken rond gelijke kansen toch ook in hun eigen werk rekening houden met dit aspect. Om te verzekeren dat iedereen de noden en belangen van vrouwen in rekening brengt, is het onontbeerlijk dat de belangrijkste opleidingen een onderdeel 'gender' bevatten. Het voorzien van experts in gender (gender advisor, gender focal point, enz.) is een ander belangrijk element dat ertoe kan bijdragen dat actoren zonder ervaring in gelijke kansen dit aspect niet uit het oog verliezen.

Op het Belgische federale niveau is elke overheidsadministratie door de ‘wet gender *mainstreaming*’ van 12 januari 2007³ verplicht te waken over de integratie van de genderdimensie in het geheel van haar beleidslijnen, maatregelen, begrotingsvoorbereidingen of acties. Om er in het bijzonder voor te zorgen dat de Belgische ontwikkelingsamenwerking op transversale wijze gender integreert in al haar interventies, werd gender als een transversaal prioritair thema vastgelegd in de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische ontwikkelingsamenwerking.⁴

³ Wet strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen. (B.S. van 13 februari 2007).

⁴ Wet betreffende de Belgische Ontwikkelingsamenwerking (B.S. van 12 april 2013).

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	OPVOLGINGSINSTRUMENTEN	DEPARTEMENTEN
5.a	Verzekeren dat in alle departementen rekening wordt gehouden met de verschillende noden van vrouwen en mannen en met de uitvoering van de 'wet gender mainstreaming', en de transversaliteit van gender vermeld in de wet op ontwikkelingsamenwerking.	Het personeel informeren over gender mainstreaming.	Gebruikte informatiemiddelen.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken
5.b		Een strategie of een actieplan over de integratie van de genderdimensie ontwikkelen, toepassen en actualiseren.	Aangenomen en uitgevoerde strategie.	Ontwikkelingssamenwerking Defensie
5.c		De departementen ondersteunen in de uitvoering van de 'wet gender mainstreaming'.	Geleverde steun.	Gelijke Kansen
5.d		Op lokaal vlak in de partnerlanden gender coördineren met alle betrokken partners.	Rapportering over EU Gender Actieplan.	Ontwikkelingssamenwerking
5.e		Integreren van genderaspecten in de rapportage van de buitenposten over de lokale situatie.	Ondernomen acties.	Buitenlandse Zaken
5.f		Stimuleren van aandacht voor de genderdimensie bij het bepalen van de Belgische positie in multilaterale en bilaterale dossiers.	Posities waarin de genderdimensie opgenomen is.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
6.a	De kennis over de genderdimensie bij het personeel stimuleren.	De genderdimensie op een substantiële manier integreren in de basisopleidingen ⁵ .	Basisopleidingen die de genderdimensie integreren.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken-Fedpol
6.b		De genderdimensie integreren in de voortgezette opleidingen ⁶ .	Voortgezette opleidingen die de genderdimensie integreren.	Defensie Binnenlandse Zaken-Fedpol
6.c		De genderdimensie integreren in de opleidingen voor het personeel dat vertrekt op vredesmissie en civiele crisisbeheersingsmissie.	Opleidingen die de genderdimensie integreren.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken-Fedpol
6.d		Ontwikkeling van pedagogisch materiaal voor de sensibilisering met betrekking tot gender.	Materiaal dat werd ontwikkeld.	Defensie
7.a	Genderexpertise ontwikkelen en beheren.	Genderexperten in de departementen voorzien en opleiden.	Experten die werden voorzien en gevormd.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie

⁵ Bij de Federale Politie zal het thema gender op een transversale manier in alle modules van de vernieuwde opleidingen geïntegreerd worden.

⁶ Bij de Federale Politie zal het thema gender op een transversale manier in alle modules van de vernieuwde opleidingen geïntegreerd worden.

						Binnenlandse Zaken Justitie
7.b			Genderexperten voor vredesmissies voorzien en opleiden.	Experten die werden voorzien en gevormd.		Defensie
7.c			Beheren en steunen van genderexpertise in de voorbereiding, uitvoering en monitoring van vredesoperaties.	Database. Ter beschikking gestelde experts. Opleidingsplan.		Defensie
8.a	De genderdimensie integreren in de toekenning van financieringen en subsidies.		De aanwezigheid van de genderdimensie in subsidieaanvragen beschouwen als een belangrijk element bij de goedkeuring van de aanvragen.	Subsidies toegekend aan projecten die expliciet rekening houden met de genderdimensie.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
8.b			Tijdens donorconferenties de aandacht vestigen op gendergelijkheid.	Ondernomen interventies.		Ontwikkelingssamenwerking
9.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het functioneren van internationale organisaties.		Pleiten voor een integratie van de genderdimensie in de agenda en in de relevante rapporten en resoluties van internationale organisaties.	Ondernomen interventies.		Buitenlandse Zaken
10.a	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in de vredesmissies, de civiele crisisbeheersingsmissies en de processen van vredesopbouw.		Goede praktijken en aanbevelingen inzake de integratie van de genderdimensie in vredesmissies verspreiden bij partners en pleiten voor de toepassing ervan bij volgende missies.	Verspreiding goede praktijken. Pleidooi voor toepassing.		Defensie
10.b			Samenwerken met internationale organisaties en hun lidstaten inzake het verzamelen van relevante genderdata en ondersteunen van consultatie- en coördinatiemechanismen.	Database 'gender'. Geleverde steun.		Defensie
10.c			Bij de planning, de opleiding en uitwerking van SSR en DDR programma's extra aandacht besteden aan de genderdimensie.	Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in de landen die zich in een fragiele situatie bevinden.		Defensie
10.d			Toezien op de integratie van de genderdimensie in de steunprogramma's voor de veiligheidssector.	Ondernomen interventies.		Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
10.e			Pleiten voor een structurele integratie van de genderdimensie in de voorbereidingen en analyses van het mandaat en het budget van vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies en voor het behoud van de nodige middelen om	Ondernomen interventies.		Buitenlandse Zaken.

10.f		dit te doen. Binnen de PBC de integratie bevorderen van de genderdimensie in de voorbereiding van nieuwe 'Integrated Peacebuilding Strategies' en in de tweejaarlijkse evaluaties van de strategische kaders.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
10.g		Bij ontwapenings- en rehabilitatieprocessen een civiele benadering promoten en pleiten voor de expertise van internationale organisaties of internationale civiele missies.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
11.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de specifieke noden van vrouwen in de juridische systemen.	Pleiten voor de integratie van de genderdimensie in documenten over de rechtstaat en transitionele justitie en mechanismen van transitionele justitie steunen die een reële impact hebben op gendergelijkheid.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
12.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het kader van humanitaire hulp.	Uitvoeren en versterken van de procedure inzake de integratie van de genderdimensie in de overeenkomsten met humanitaire hulporganisaties die financiële steun ontvangen	Gevolgde procedure.	Ontwikkelingssamenwerking
13.a	Rekening houden met de genderdimensie in de vluchtelingenproblematiek.	De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij asielaanvragen.	Aantal en percentage mannelijke en vrouwelijke asielzoekers die het statuut van vluchteling hebben verkregen, of die hebben genoten van een subsidiaire bescherming. Richtsnoeren. Informatieuitwisselingen.	Binnenlandse Zaken CGVS/DVZ
13.b		De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij het onthaal en de opvang van vluchtelingen.	Materiaal en gebouwen aangepast aan de specifieke noden van vrouwen.	Binnenlandse Zaken-Fedasil
13.c		De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij hervestiging in België.	Naar geslacht opgesplitst aantal kwetsbare vluchtelingen die in België zijn hervestigd.	Binnenlandse Zaken-CGVS-Fedasil

DOELSTELLING 3. Bescherming van vrouwen en meisjes tegen alle vormen van geweld, met inbegrip van seksueel geweld

Bij hedendaagse gewapende conflicten vallen veel meer burgerslachtoffers dan gewapende strijders zelf. En deze burgerslachtoffers bestaan voornamelijk uit vrouwen en kinderen. Bij de benadering van dergelijke conflicten moet de veiligheid en de bescherming van de burgerbevolking een constante en prioritaire bezorgdheid zijn. Zowel de partijen die bij het conflict betrokken zijn als de partijen die hierin op eender welke manier tussenkomen moeten de nodige maatregelen nemen om in het bijzonder de veiligheid van vrouwen en kinderen te verzekeren.

Vrouwen zijn ook veel vaker het slachtoffer van een specifiek soort geweld: seksueel geweld. In sommige contexten bevinden vrouwen zich al in een ondergeschikte positie ten aanzien van mannen, wat hen des te kwetsbaarder maakt voor vormen van geweld. Een conflictsituatie versterkt de ongelijkheid en vergroot de risico's om blootgesteld te worden aan geweld. De druk en chaos veroorzaakt door oorlog doen normen vervagen en verheft het gebruik van geweld tot de standaard. Bovendien geeft het dragen van een wapen een bepaalde macht en kan dit bestaande patronen van overheersing en onderdanigheid versterken. Dit alles leidt ertoe dat tijdens gewapende conflicten het risico voor vrouwen om het slachtoffer te worden van seksueel geweld explosief toeneemt.

Mensenhandel is een tweede fenomeen waar vooral vrouwen het slachtoffer van zijn. Internationaal wordt vrouwenhandel erkend als een vorm van geweld tegen vrouwen waartegen krachtdadig moet worden opgetreden. Speciale aandacht moet worden besteed aan gewapende conflicten: de chaos die hierdoor wordt veroorzaakt speelt mensenhandel in de hand.

Vaak wordt de door het conflict veroorzaakte situatie en niet het gedrag van de daders als verantwoord gezien voor dit geweld. Dit leidt tot een banalisering van deze gruwelijke daad en tot een instandhouding van dergelijke praktijken tijdens conflicten, maar vaak ook erna. Daarnaast ontleemt dit de slachtoffers, wiens leven vaak verwoest is, de kans op gerechtigheid. Seksueel geweld mag in geen enkele situatie worden getolereerd en deze boodschap moet duidelijk worden verkondigd.

Bovendien wordt verkrachting vaak als oorlogswapen gebruikt. In dat geval wordt seksueel geweld doelbewust toegepast om angst te zaaien en gemeenschappen te verstoren: vrouwen worden verstoten omdat ze onteerd zijn en mannen verliezen hun status omdat ze hun vrouw niet hebben kunnen beschermen. Dergelijke gewelddadens zijn grove schendingen van de mensenrechten en kunnen sinds de totstandkoming van het Statuut van Rome en de goedkeuring van resolutie 1820 van de VN Veiligheidsraad ook als oorlogsmisdaad, misdaad tegen de mensheid of onderdeel van genocide worden bestraft.

Het is noodzakelijk zowel voor, tijdens, als na het conflict aandacht te besteden aan deze thematiek. Op al deze momenten moet geweld worden voorkomen of gestopt, onder meer door sensibiliseringscampagnes en concrete interventies. Vrouwen en kinderen moeten ook voldoende worden beschermd, eveneens in het geval van huiselijk geweld. Dit kan door de bescherming van de burgerbevolking, en meer bepaald de bescherming van vrouwen tegen seksueel geweld, op te nemen in het mandaat van de internationale vredesmissies. Ten slotte wordt er naar gestreefd dat de aandacht

voor deze thematiek ook na afloop van een conflict blijft bestaan door de strijd tegen de straffeloosheid. Dit geeft een duidelijke boodschap aan de gemeenschap dat de schuld bij de daders ligt en niet bij de slachtoffers. Op deze manier kan men bijdragen aan de nodige destigmatisering van slachtoffers van seksueel geweld. De strijd tegen straffeloosheid moet een ontradend en dus preventief effect hebben in het kader van andere conflicten en moet de banalisering van seksueel geweld in post-conflict situaties tegen gaan.

Tenslotte moet alles in het werk worden gesteld om ervoor te zorgen dat de slachtoffers van geweld toegang hebben tot aangepaste multidisciplinaire diensten en er onder andere via psychische, medische en sociale begeleiding wordt voorzien in een globale verzorging. Vrouwen moeten worden aangemoedigd en vooral ook de kans krijgen om zelf actief kunnen deelnemen aan conflictpreventie en vredesopbouw.

Doelstelling 3 verzamelt de doelen die op federaal niveau worden nagestreefd met betrekking tot de bescherming van vrouwen en meisjes tegen alle vormen van geweld binnen het kader van resolutie 1325 en de actielijnen die voorgesteld worden om deze doelen te verwezenlijken.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	OPVOLGINGSINSTRUMENTEN	DEPARTEMENTEN
14.a	De aandacht vestigen op het fenomeen van geweld tegen vrouwen.	Op het politieke en operationele niveau prioriteit geven aan de strijd tegen alle vormen van geweld tijdens en na gewapende conflicten, met bijzondere aandacht voor seksueel geweld.	Ondernomen interventies. Steun voor, en aanname van, resoluties.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
14.b		In België en in de partnerlanden sensibiliseringsacties ondersteunen over het probleem van seksueel geweld voor, tijdens en na gewapende conflicten.	Ondernomen interventies.	Ontwikkelingssamenwerking
14.c		De aanwezigheid van een justitie-expert voorzien als opleider betreffende geweld tegen vrouwen.	Interne communicatie ten aanzien van potentiële experten.	Justitie
15.	Sensibiliseren van het personeel dat op missie vertrekt.	Tijdens de voorbereiding van vredesmissies en de pre-deployment training in België aandacht vragen voor geweld tegen vrouwen en kinderen en de noodzaak om hen hier tegen te beschermen benadrukken.	Concreet ondernomen acties.	Defensie
16.a	Nultolerantie met betrekking tot geweld tegen vrouwen opleggen aan de Belgische vredesmacht.	Vervolgen van de daders van seksueel geweld binnen Defensie.	Ratio van het aantal klachten ten aanzien van het aantal vervolgingen. Ratio van het aantal vervolgingen ten aanzien van het aantal veroordelingen.	Defensie
16.b		Opstellen van een Belgische Gedragscode en deze nultolerantie hierin onderlijnen.	Opgestelde Belgische code.	Defensie
16.c		Toepassen van de VN en NAVO Gedragscode binnen het Belgische leger en deze internationaal promoten.	Toepassing en promotie.	Defensie
17.a	Strijden tegen de straffeloosheid met betrekking tot geweld tegen vrouwen en strijden de banalisering van de vormen van (seksueel) geweld.	Programma's en projecten steunen die erop gericht zijn de rechtsstaat te herstellen teneinde de straffeloosheid van de daders van geweld tegen	Ondernomen interventies.	Ontwikkelingssamenwerking

17.b		vrouwen te bestrijden. Initiatieven aanmoedigen die in derde landen de nationale wetgeving ter bestrafing van seksueel geweld helpen ontwikkelen en uitvoeren en die vrouwen en meisjes aanmoedigen klacht in te dienen in geval van seksueel geweld.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Justitie
17.c		Het mandaat van de Speciale Rapporteur van de VN inzake geweld tegen vrouwen blijven ondersteunen.	Ondernomen interventies. Steun voor relevante resoluties.	Buitenlandse Zaken.
17.d		De staten aanmoedigen om de strijd tegen geweld te integreren in de mechanismen van transitionele justitie en strafrecht en om de strijd tegen seksueel geweld te beschouwen als een verantwoordelijkheid eigen aan elke staat (ownership).	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
17.e		Pleiten voor de bestrijding van straffeloosheid en aanmoedigen van maatregelen op nationaal en internationaal niveau.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
18.a	In staten in een fragiele situatie, toezien op de veiligheid van vrouwen en meisjes en op hun bescherming tegen alle vormen van geweld.	De situatie van vrouwen in interventiezones opvolgen en een specifiek systeem van rapportage opzetten met betrekking tot geweld tegen vrouwen.	Monitoring/Early warning indicators. Ondernomen interventies.	Defensie Ontwikkelingssamenwerking
18.b		Verderzetten van de actie in het kader van het Verdrag inzake het verbod op clusterminnie en antipersoonsmijnen met een bijzondere nadruk op de effecten van deze wapens op kinderen en vrouwen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie

18.c		Blijvende aandacht besteden aan het respect voor artikel 7.4 in de uitvoering van het Arms Trade Treaty (exportverbod in geval van "gender-based violence / violence against women and children").	Opname gender-aspect in EU-gemeenschappelijke actie ter ondersteuning van de implementatie van het wapenhandelsverdrag in derde landen.	Buitenlandse Zaken
18.d		Speciale aandacht besteden aan de inspraak van vrouwen inzake ontmijsingsprogramma's en vrouwen betrekken bij de beslissing welke zones eerst zullen worden ontmijsd.	Creatie gender-criterium dat systematisch afgetoetst wordt bij beoordeling van nieuwe ontmijsingsprojecten.	Buitenlandse Zaken Defensie
18.e		De initiatieven ondersteunen van internationale, Belgische en lokale NGO's die zich richten op de bescherming van vrouwen en die strijden tegen seksueel geweld, onder andere door een geïntegreerde aanpak van medische en psychosociale zorg, door sociaaleconomische herintegratie van de slachtoffers en door het aanbieden van bescherming en huisvesting.	Ondersteunende acties. Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
19.a	De veiligheid en bescherming van de vrouwen en jonge meisjes verzekeren in het kader van humanitair werk.	Rekening houden met de bescherming van vrouwen en meisjes bij humanitaire taken, DDR en SSR programma's zoals het bouwen van vluchtelingenkampen.	Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden.	Defensie
19.b		Vragen aan hulporganisaties om bij de organisatie en het beheer van vluchtelingenkampen de veiligheid van vrouwen en meisjes als een prioriteit te beschouwen.	Gevolgdde procedure.	Ontwikkelingssamenwerking
20.a	Bestrijden van mensenhandel.	Van de bestrijding van mensenhandel een prioriteit maken in het Nationaal Veiligheidsplan.	Aanwijzingen van deze prioriteit.	Binnenlandse Zaken

20.b	Hulp en begeleiding aanbieden aan de slachtoffers van mensenhandel in België.	Instrumenten voor hulp en begeleiding. Aantal slachtoffers van mensenhandel die een verblijfsvergunning hebben verkregen. Aantal slachtoffers van mensenhandel die werden beschermd.	Binnenlandse Zaken-DVZ Justitie
20.c	Verdergaan met het integreren van mensenhandel in de bilaterale akkoorden inzake politieke samenwerking.	Akkoorden waarin mensenhandel opgenomen is.	Binnenlandse Zaken
20.d	De nadruk leggen op mensenhandel in het kader van het concept 'human security' tijdens militaire operaties.	Ondernomen interventies.	Defensie
20.e	Het mandaat van de Speciale Rapporteur van de VN inzake mensenhandel blijven ondersteunen.	Ondernomen interventies. Steun voor relevante resoluties.	Buitenlandse Zaken

DOELSTELLING 4. Deelname van vrouwen aan vredesprocessen en processen van vredesopbouw

Nog veel te vaak worden de belangrijke beslissingen bij vredesprocessen genomen door groepen die enkel uit mannen bestaan. Dit kan ertoe leiden dat de verzuchtingen van vrouwen over het hoofd gezien worden of zelfs simpelweg worden genegeerd. Om te verzekeren dat de specifieke noden van vrouwen in aanmerking worden genomen, is het noodzakelijk dat vrouwen zelf mee kunnen beslissen over alles wat een impact op hen kan hebben. Zeker in situaties waarin vrouwen extra kwetsbaar zijn, dient hun deelname aan beslissingsprocessen te worden verzekerd.

In tijden van conflict zijn het vaak de vrouwen die de bewerking van het land voortzetten, de economie draaiende houden en de infrastructuur onderhouden. Daarom is hun input belangrijk om mee te bepalen waar de prioriteiten inzake wederopbouw dienen te worden gelegd.

Een gemengde vertegenwoordiging is dus de beste garantie voor een evenwichtig beslissingsproces dat rekening houdt met de ruime bevolking en alle factoren van belang. De deelname van vrouwen aan beslissingsprocessen verhoogt ook de legitimiteit van de voorstellen en oplossingen die het resultaat zijn van deze processen.

Het is eveneens belangrijk dat vrouwen aanwezig zijn op posten waar er direct contact is met de bevolking. Voor vele vrouwen, die veelal slachtoffer geweest zijn van geweld, is het namelijk belangrijk om hun verhaal te doen aan andere vrouwen. De culturele context kan ook een factor zijn die de aanwezigheid van vrouwen vereist om in contact te kunnen treden met de lokale vrouwen. Dit kan zeker van belang zijn in landen waar er nog een strikte scheiding bestaat tussen de traditionele rollen van vrouwen en die van mannen. Om een algemeen beeld te kunnen schetsen van de situatie, moet men met beide groepen kunnen communiceren.

Uiteindelijk dient de aanwezigheid van vrouwen op alle niveaus, in alle instellingen en op alle posten ook als voorbeeld voor andere vrouwen en als signaal naar mannen. Het toont aan hoe belangrijk het is dat vrouwen hun stem laten horen en er ook naar geluisterd wordt. Dit kan vrouwen motiveren om zelf actiever te worden binnen het domein waar ze zelf een verschil willen maken.

In dit onderdeel van het NAP worden de verschillende actielijnen vermeld die de deelname van vrouwen aan vredesprocessen moeten vergroten. Er worden initiatieven weergegeven die een impact moeten hebben op de participatie van vrouwen binnen de Belgische federale instanties die bij dergelijke processen betrokken zijn.

België zal eveneens ijveren voor een verhoogde participatie van vrouwen binnen internationale organisaties, vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.

Ten slotte worden de actielijnen vermeld die een verhoogde deelname van vrouwen en vrouwenorganisaties aan vredesonderhandelingen en beslissingen rond wederopbouw moeten bekomen.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	OPVOLGINGSINSTRUMENTEN	DEPARTEMENTEN
21.	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen de federale administraties ⁷ .	Een actief rekruteringsbeleid voeren, de evolutie in de aanwerving van vrouwen analyseren en het rekruteringsbeleid aanpassen op basis van deze analyse ^{8,9} .	Ondernomen acties binnen het rekruteringsbeleid om vrouwen aan te trekken. Aandeel mannen – vrouwen onder de diplomaten, de consuls, de attachés militaires en de geïntegreerde politie. Aanmoedigingsacties.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken-Fedpol
22.	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen internationale organisaties.	Aanmoedigen van de Belgische vrouwelijke kandidaturen voor internationale organisaties.	Aanmoedigingsacties.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie
23.a	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen in het kader van vredesmissies ¹⁰ en civiele crisisbeheersingsmissies.	Aanmoedigen van de Belgische vrouwelijke kandidaturen voor vredesmissies.	Evolutie van het percentage Belgische vrouwen in vredesmissies.	Defensie
23.b		Aanmoedigen van vrouwen bij de federale politie om zich kandidaat te stellen voor civiele crisisbeheersingsmissies.	Aanmoedigingsacties. Aandeel mannen – vrouwen onder het personeel dat deelneemt aan civiele crisisbeheersingsmissies van de EU.	Binnenlandse Zaken-Fedpol
23.c		Vrouwen aanmoedigen deel te nemen aan de 'basic generic training' voorafgaand aan de uitzending voor een civiele crisisbeheersingsmissie.	Aanmoedigingsacties.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Justitie Binnenlandse Zaken-Fedpol

⁷ De aanwezigheid van meer vrouwen binnen de federale administraties is een noodzakelijke voorwaarde zonder dewelke het niet mogelijk zal zijn meer vrouwelijke kandidaten voor te stellen voor internationale organisaties, vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.

⁸ Niettemin wens Defensie in haar statuut geen onderscheid te maken tussen vrouwen en mannen. Defensie werft militairen aan, onafhankelijk van hun geslacht en op basis van de capaciteiten die nodig zijn voor de organisatie of voor een specifieke functie. Defensie wens dus aantrekkelijk te zijn voor vrouwelijke kandidaten, zonder barema's op te leggen (via een systeem van quota, becijferde doelstellingen of andere middelen) bij de aanwerving, de deelname aan missies of de detachering aan internationale organisaties.

⁹ De Federale politie wenst een betere vertegenwoordiging van vrouwen te bewerkstelligen door het voeren van een onderzoek bij alle vrouwelijke personeelsleden naar de oorzaken en factoren waardoor vrouwen niet deelnemen aan promoties.

¹⁰ Idem voetnoot 8.

23.d		Op internationaal niveau pleiten voor de participatie van een groter aantal vrouwen in vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken
24.a	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen bij vredesonderhandelingen en de institutionalisering van de rol van vrouwen in het vredesproces stimuleren.	Consultaties met lokale vrouwen en vrouwenorganisaties systematiseren bij fact finding missions en deze informatie verspreiden via de betrokken partners.	Consultaties.	Defensie
24.b		Bij vredesprocessen die door België ondersteund worden aandacht vragen voor het opnemen van vrouwelijke mediatores en onderhandelaars.	Aantal en percentage van bemiddelaars, onderhandelaars en vrouwenorganisaties aanwezig bij formele en informele vredesonderhandelingen, met de steun van België. Steun voor de deelname van vrouwen aan vredesonderhandelingen.	Buitenlandse Zaken
24.c		Op internationaal niveau pleiten voor het opnemen van meer vrouwen in delegaties die deelnemen aan onderhandelingen en processen van vrede en democratisering.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
24.d		Pleiten voor de consultatie van lokale vrouwen en vrouwengroepen bij de voorbereiding en bespreking van vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
25.a	De participatie van vrouwen verbeteren in de lokale samenleving.	De aanwezigheid van plaatselijke vrouwen aanmoedigen in het lokaal juridisch apparaat en binnen de politie en het leger.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken-Fedpol Justitie
25.b		Steunen van initiatieven die gericht zijn op het versterken van de participatie van vrouwen in de besluitvorming op elk niveau (lokaal, regionaal en nationaal) in het bijzonder in staten in fragiele situatie.	Steun voor de participatie van vrouwen aan vredesonderhandelingen.	Ontwikkelingssamenwerking

25.c		<p>Steunen van lokale vrouwennetwerken en – organisaties om hun juridische, economische, politieke en sociale capaciteiten te versterken.</p>	Geleverde steun.	Ontwikkelingssamenwerking
25.d		<p>Aanmoedigen van lokale verwezenlijkingen geënt in het maatschappelijke middenveld, gericht op een betere socio-economische participatie van vrouwen.</p>	Projecten of programma's die bijdragen aan de gendergelijkheid.	Ontwikkelingssamenwerking

DOELSTELLING 5. Steun voor de uitvoering van resolutie 1325 en het nationale actieplan

Er is nood aan systematische steun voor de implementatie van resolutie 1325. Het thema van vrouwen, vrede en veiligheid mag niet aan de aandacht ontsnappen, aangezien dit nefaste gevolgen zou hebben voor de vele vrouwen en meisjes die door conflict worden bedreigd.

Op het internationale niveau moet er worden gewerkt aan een zo groot mogelijk draagvlak voor de resolutie en de concrete uitvoering ervan, door de individuele lidstaten van de VN en door internationale en regionale organisaties. Het NAP voorziet daarom dat België op internationaal niveau ijvert voor de uitvoering van de resolutie en hiervoor, waar mogelijk, steun biedt aan internationale organisaties of individuele lidstaten. Hierbij zal speciale aandacht worden besteed aan de mogelijkheid om ondersteuning te bieden voor de uitwerking en uitvoering van NAPs inzake resolutie 1325 bij de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingsamenwerking.

Ook binnen België is er een nood aan informatieverspreiding en sensibilisering en dit zowel op het beslissingsniveau als op het uitvoerende niveau. De Belgische bevolking vormt een derde doelpubliek. De implementatie van de resolutie en de concrete uitvoering van het NAP moeten onder de aandacht blijven en hiervoor moet in de nodige steun worden voorzien.

Dit NAP is op zich al een eerste vorm van steun voor deze thematiek, aangezien het de aandacht van de betrokken administraties op een structurele manier bij dit thema houdt. De rest van dit onderdeel verduidelijkt welke andere actielijnen er zullen worden ondernomen om tot meer steun voor de resolutie en het NAP te komen.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	OPVOLGINGSINSTRUMENTEN	DEPARTEMENTEN
26.a	Toepassen van resolutie 1325 op het Belgisch federaal niveau en uitvoeren van het NAP.	Opstellen van een Belgisch NAP voor de toepassing van resolutie 1325.	Aannemen van het NAP.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
26.b		Steun verlenen aan de administraties en strategische cellen via het aanbieden van expertise met betrekking tot gender.	Verleende expertise.	Gelijke Kansen
26.c		Goede praktijken, aanbevelingen en 'lessons learned' verspreiden en overnemen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
27.	De betrokken actoren en het Belgische publiek worden gesensibiliseerd.	Opstellen van of steun verlenen aan sensibiliseringsacties met betrekking tot resolutie 1325.	Sensibiliseringsacties.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Gelijke Kansen
28.a	Stimuleren van de steun voor en de toepassing van, resolutie 1325 en de vervolgresoluties op het internationaal niveau.	Toevoegen van een hoofdstuk 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid' aan de vragenlijst inzake de 'Code of Conduct on politico-military aspects of Security' van de OVSE. Ondersteunen van initiatieven om het thema van resolutie 1325 op de agenda van de OVSE te houden. Samenwerken met de NAVO en ondersteunen van de opstelling en uitvoering van hun actieplan en indicatoren voor resolutie 1325.	Toevoeging hoofdstuk. Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Buitenlandse Zaken
28.b			Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
28.c			Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
28.d		Aanmoedigen en steunen van de toepassing van resolutie 1325 en de vervolgresoluties door internationale en regionale organisaties.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie

28.e		Binnen de EU pleiten voor een versterking van de inspanningen met betrekking tot de uitvoering van resolutie 1325, met inbegrip van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid, en het bijstaan van de EEAS in deze taak.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
28.f		De toepassing van resoluties 1325, 1820, 1888, 1889 1960 en 2106 blijven vragen bij alle vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie
29.a	Stimuleren van de toepassing van resolutie 1325 door de partnerlanden.	Via de diplomatie en ontwikkelingssamenwerking pleiten voor de toepassing van resolutie 1325 in landen die zich in een fragiele situatie bevinden.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
29.b		De partnerlanden stimuleren om een NAP te ontwikkelen en deze landen bijstaan in de daadwerkelijke toepassing van hun NAP.	Landen die steun ontvangen met betrekking tot nationale actieplannen of ander nationaal beleid en gebruikte instrumenten.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
30.	Steun verlenen aan de instanties die de toepassing van resolutie 1325 bevorderen.	Steunen van het werk rond 1325 van het 'NATO Office on Gender Perspectives'.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie
31.	Versterken van de toepassing van resolutie 1325 op het terrein.	Steunen van verticale acties en/of specifieke acties inzake resolutie 1325, waarbij vooral aandacht gegeven wordt aan kwetsbare vrouwengroepen.	Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden	Ontwikkelingssamenwerking
32.	Versterken van de toepassing van resolutie 1325 via de verzoeken van de donoren.	De aandacht vestigen op de uitvoering van resolutie 1325 bij de coördinatie van donoren in partnerlanden en, naast de bestaande gendercoördinatie, een versterking vragen van de coördinatie inzake de toepassing van resolutie 1325.	Ondernomen interventies.	Ontwikkelingssamenwerking

DOELSTELLING 6. Opvolging, rapportering en monitoring

Dit Nationaal Actieplan loopt van 2013 tot en met 2016 en bevat vele actielijnen die de situatie van vrouwen in situaties van (pre- en post-)conflict moeten verbeteren. Om de uitvoering van een dergelijk ambitieus plan over een dergelijke periode te verzekeren, is er nood aan opvolging. Doelstelling 6 geeft weer welke vorm deze opvolging zal aannemen.

Vanuit de logica van de openbaarheid van bestuur, heeft de uitvoerende macht ook de verantwoordelijkheid om de bevolking (in eerste instantie vertegenwoordigd door het Parlement en het maatschappelijke middenveld) te informeren over de voorziene en uitgevoerde acties. Met de voorziene rapportering aan het Parlement wordt expliciet tegemoetgekomen aan punt 2 van resolutie 5-665/5 van de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging van de Senaat waarin gevraagd wordt om het Parlement op de hoogte te houden van de geboekte vooruitgang.

Daarnaast moet er ook regelmatig overleg plaatsvinden met externe actoren, met inbegrip van het maatschappelijke middenveld en de lokale vrouwenorganisaties, om hun noden en prioriteiten beter te kennen en om beter aansluiting te vinden bij onder meer de vredesinitiatieven van de vrouwen. Dit kan leiden tot eventuele bijsturingen of nieuwe interpretaties van bepaalde actielijnen en kadert binnen het constante streven naar kwaliteit en efficiëntie waartoe de overheid zich engageert.

Tenslotte werd er met het oog op rapportering en monitoring aan elk van de in dit plan opgenomen actielijnen één of meerdere opvolgingsinstrumenten gekoppeld. Hierbij werd er rekening gehouden met de indicatoren van de EU en de VN met betrekking tot resolutie 1325. Diegene die betrekking hebben op acties van de VN- en EU lidstaten werden toegevoegd aan de opvolgingsinstrumenten in de matrixen. De lijst van de EU indicatoren werd ook opgenomen in bijlage 4.

In bijlage 3 werd een stand van zaken voor 2012 opgenomen die is opgesteld op basis van de hierboven voorgestelde actielijnen en opvolgingsinstrumenten. De jaarlijkse rapportering aan het Parlement zal dezelfde structuur volgen. Deze stand van zaken kan bijgevolg dienst doen als nulmeting en daardoor zal het mogelijk zijn via de jaarlijkse rapporteringen de evolutie van de toepassing van het NAP op te volgen. Deze rapportering zal vanaf 2015 aan het begin van elk jaar aan het Parlement voorgelegd worden en handelen over de acties die uitgevoerd zijn in het voorbije jaar.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	OPVOLGINGSINSTRUMENTEN	DEPARTEMENTEN
33.	Het Parlement informeren.	Vanaf 2015 jaarlijks rapporteren over de geboekte vooruitgang voor elke actielijn en elk opvolgingsinstrument.	Aan het Parlement overgemaakte rapporten.	Gelijke Kansen (coördinatie) Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie
34.	Het middenveld informeren en betrekken.	Verzekeren van de uitwisseling van informatie, de netwerking van de in België beschikbare genderexpertise en het overleg met het maatschappelijke middenveld, in elk geval in het midden en aan het einde van de periode die het NAP beslaat.	Organisatie van twee evenementen van rapportering en overleg.	Buitenlandse Zaken (coördinatie) Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
35.	Het middenveld uit de partnerlanden betrekken.	De uitwisseling van informatie verzekeren en het maatschappelijke middenveld uitnodigen deel te nemen aan de opvolging door te rapporteren over elementen doorgegeven door lokale organisaties die deel uitmaken van hun netwerk, in het bijzonder lokale organisaties in partnerlanden van de Belgische ontwikkelingsamenwerking.	Uitnodigingen en resultaten.	Ontwikkelingssamenwerking
36.	De EU informeren.	Antwoorden op vragen voor input over de opvolging van de EU-indicatoren betreffende resolutie 1325.	Verstekte informatie.	Buitenlandse Zaken
37.	De VN informeren.	Antwoorden op vragen voor input van het VN-Secretariaat betreffende de opvolging van resolutie 1325.	Verstekte informatie.	Buitenlandse Zaken